

Beleidstekst datamanagement Kenniscentra

Versie februari 2023

1 Algemeen

1.1 Achtergrond

Aan onderzoek is een groeiende hoeveelheid data verbonden. Goed onderzoek vereist goed researchdatamanagement, hierna aangeduid als RDM. Het is belangrijk dat alle data, zowel de ruwe, bewerkte als geanalyseerde data, dus ook de output, en alle bijbehorende beschrijvingen en programmeercodes beschikbaar, vindbaar en toegankelijk blijven. RDM betreft de zorgvuldige omgang met onderzoeksdata gedurende de gehele onderzoekscyclus, vanaf de voorbereiding tot de archivering en eventueel hergebruik van data (zie figuur 1 voor de onderzoekscyclus).



Figuur 1: Data in de onderzoekscyclus,
Bron: SURF

1.2 Waarom beleid

De HU heeft steeds meer aandacht voor RDM en biedt ook steeds meer faciliteiten en ondersteuning. Er is binnen de kenniscentra behoefte aan beleid rondom zaken als opslag, beheer, toegankelijkheid, archivering en ontsluiting van data en bijbehorende documentatie (o.a. codeerschema's, interviewvragen etc) . Tevens is er behoefte aan beleid op gebied van facilitering en ondersteuning. Ook de ontwikkeling naar open science en de inwerkingtreding van de [Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit](#) (2018), [Algemene Verordening Gegevensbescherming](#) (2018) en eisen vanuit financiers, tijdschriften en maatschappij stellen hoge eisen aan datamanagement. Om een zorgvuldige en integere omgang met onderzoeksdata te kunnen garanderen, maar ook om medewerkers goed daartoe in staat te stellen, hebben de HU-kenniscentra besloten beleid te (laten) ontwikkelen voor RDM.

1.4 Vorm

Het beleid wordt beschreven in een vastgestelde beleidstekst met daarin de uitgangspunten van het RDM voor het onderzoek van de Kenniscentra. Dit is een hoofdlijnendocument. Deze beleidstekst wordt vergezeld van een handreiking waarin concrete werkinstructies staan aangegeven. De handreiking wordt, wanneer nodig, geüpdatet.

2 Beleid: algemene uitgangspunten

2.1 Uitgangspunt

Het algemene uitgangspunt voor datamanagement is dat in alle fasen van het onderzoek (voorbereiding, planning, verzamelen, verwerken, analyseren, publiceren, delen, bewaren, hergebruiken, vernietigen) gewerkt wordt in overeenstemming met geldende gedragscodes en wet- en regelgeving, waaronder de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit (2018) en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Dit beleid gaat over methodieken van dataverzameling, -be-/verwerking en/of -analyse. Dit neemt niet weg dat het van belang is dat onderzoekers hier onderling met elkaar over spreken, elkaar advies geven en ervaringen delen.

2.2 Doel

Dit beleid voor RDM geeft aan welke eisen de HU stelt aan de omgang met onderzoeksdata. Het vormt een kader waardoor de kwaliteit, beschikbaarheid en toegankelijkheid van onderzoeksdata binnen de kenniscentra wordt geborgd en getoetst kan worden of voldaan wordt aan wet- en regelgeving en gedragscodes. Het beleid geeft duidelijkheid over de verantwoordelijkheden en rollen van de betrokkenen bij RDM.

2.3 Reikwijdte

Dit beleid voor RDM is van toepassing op alle onderzoek dat wordt uitgevoerd onder de verantwoording van de kenniscentra van de HU, inclusief het promotieonderzoek. Het is van toepassing op alle data-activiteiten in alle fasen van het onderzoek (zie figuur 1.) en op iedereen die in HU-verband aan dit onderzoek bijdraagt. Hierbij gaat het zowel om medewerkers in vast dienstverband als om tijdelijke medewerkers en PNIL-ers (personeel niet in loondienst) en om studenten die bijdragen aan onderzoek van de kenniscentra.

Onderzoek wordt vaak in consortia uitgevoerd. Veelal is er dan sprake van een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het datamanagement en gedeeld eigenaarschap van de data. Maak heldere afspraken hierover met elkaar en leg rechten en verantwoordelijkheden omtrent de (te verzamelen) data en het datamanagement vast in een samenwerkingsovereenkomst. De formats zijn te vinden via [Modelovereenkomsten Onderzoek](#). Doe dit ook met opdrachtgevers/financiers. De afdeling [Juridische Zaken](#) kan hierbij ondersteuning bieden. Bij samenwerking kunnen specifieke afspraken van toepassing zijn, en dit kunnen redenen zijn om af te wijken van ons beleid. Echter de overeengekomen afspraken mogen niet in strijd zijn met onze uitgangspunten van RDM (paragraaf 2.5).

Voor promovendi kan gelden dat de betrokken universiteit andere of aanvullende eisen stelt ten aanzien van datamanagement en eigenaarschap van de data. Specifieke eisen van de universiteit kunnen een reden zijn om af te wijken van ons beleid. Ook hiervoor geldt, maak heldere afspraken en leg rechten en verantwoordelijkheden omtrent de (te verzamelen) data en het datamanagement vast. Echter de overeengekomen afspraken mogen niet in strijd zijn met onze uitgangspunten van RDM (paragraaf 2.5).

Voor wat betreft het gebruik van onderzoeksdata waarvan het eigenaarschap bij anderen dan de HU berust, geldt dit beleid tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen. Omdat onderzoek transparant, controleerbaar en repliceerbaar moet zijn, heeft dit beleid niet alleen betrekking op de ruwe en bewerkte data zelf maar ook op alle beschrijvingen van het onderzoeksproces (bijvoorbeeld protocollen, labjournals, fieldnotes, codeboeken, programmeercodes, etc.).

Dit beleid richt zich ook op de projectdocumentatie (datamanagementplan en bijbehorende contracten) en de uit het onderzoek voortkomende output zoals publicaties.

2.4 Definitie onderzoeksdata

Onderzoeksdata: Een set waarden van kwalitatieve of kwantitatieve gegevens die kunnen worden gegenereerd en/of verzameld en/of gemeten, en/of geanalyseerd en/of gerapporteerd.

2.5 Omgang onderzoeksdata

Onderzoeksdata zijn/worden:

1. zo nauwkeurig, volledig, betrouwbaar en authentiek als mogelijk;
2. veilig opgeslagen met minimaal risico op verlies en/of misbruik;
3. veilig gedeeld;
4. bewaard volgens de afgesproken en/of wettelijke bewaartermijn;
5. beschikbaar voor verificatie
6. gearhiveerd op de door de HU geadviseerde locatie;
7. eigendom van de HU, tenzij dit anders contractueel is vastgelegd;
8. FAIR:

Data zijn voorzien van uitgebreide datadocumentatie en metadata: datasets worden voorzien van een Persistent Identifier,

- een uitgebreide set van datadocumentatie en duidelijke gebruiksvoorwaarden;

Data zijn herkenbaar, vindbaar/traceerbaar en waar mogelijk raadpleegbaar/ ontsluitbaar;

- Data zijn openbaar toegankelijk waar mogelijk, anders beperkt toegankelijk (indien beperkt/niet toegankelijk wordt gemotiveerd waarom niet), in overeenstemming met de geldende principes t.a.v. ethiek, data sharing en open access;

- Data zijn toegankelijk in overeenstemming met de wet- en regelgeving, de geldende gedragscodes, de afspraken in samenwerkingsovereenkomsten en de voorwaarden van financiers/subsidiegevers;
- Met het oog op langdurig kunnen blijven raadplegen van de data wordt, waar mogelijk gebruik gemaakt van [preferred formats \(voorkeursbestandsformaten\)](#) (geschikte bestandsformaten voor bestanden en metadata);

9. Indien onderzoeksdata moeten worden verwijderd of vernietigd, gebeurt dit in overeenstemming met de relevante wet- en regelgeving, de eisen die vanuit de onderzoeksfinanciers zijn gesteld en de geldende gedragscodes (bijvoorbeeld vanuit het beroepenveld) ten aanzien van deze data.

Datastewards kunnen helpen bij het voldoen aan bovenstaande punten.

2.6 Werkwijze

Onderzoekers passen datamanagement in alle fasen van het onderzoek toe volgens de Handreiking RDM-beleid.

Bronnen

AVG

Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit (2018)

Pijnacker, J., Teirlinck, M., Manderveld, J. (2018) SURF HBO Vraagwijzer Onderzoeksdata, SURF

3. Rollen en verantwoordelijkheden

Taken \ Rollen	R	A	S	C	I
Infrastructuur hardware & software	IM&ICT	CvB	Team Digitale Onderzoeks-omgeving: Datastewards Functioneel beheerder Devops	Lector Onderzoeker Privacy Officer	Lector Onderzoeker Programma- manager
Ontwikkelen beleid	DKC	CvB	OO&S HU Bibliotheek	Lector Onderzoeker Datasteward Privacy Officer KC-raad	Lector Onderzoeker Programma- manager
Toezien op naleven van processen	DKC Lector Onderzoeker	CvB		Privacy Officer	Programma- manager Datasteward
Datamanage- mentparagraaf	Onderzoeker	Lector	Datasteward	Privacy Officer	Programma- manager
Datamanage- mentplan	Onderzoeker	Lector	Datasteward	Privacy Officer	Programma- manager
Beheer research data tijdens onderzoek	Onderzoeker	Lector	Team Digitale Onderzoeks-omgeving	Privacy Officer	Programma- manager
Archivering	Onderzoeker	Lector	Datasteward		Programma- manager Privacy Officer
Beheer data na onderzoek	Lector Datasteward				OO&S Bibliotheek Programma- manager Privacy Officer
Beheer onderzoekstools	Functioneel beheer onderzoekstools	DKC			

R = Responsible: verantwoordelijk voor de uitvoering. Deze persoon legt verantwoording af aan de persoon die accountable is

A = Accountable: de eindverantwoordelijke

S = Support: de persoon die ondersteuning verleent aan het proces

C = Consulted: de persoon die voorafgaand moet worden geraadpleegd

I = Informed: degene die geïnformeerd wordt